نويسنده: سيدعلي‌رضا فيض‌بخش

ناشر: باران

اگر بادقت به فرايند تفكر خلاق توجه كنيم، مي‌توانيم يك تقسيم‌بندي از مراحلي كه باعث شكل‌گيري خلاقيت در ذهن مي‌شود، نشان دهيم.

اين مراحل عبارتند از:

۱. آماده‌سازي ذهن
۲. مطالعه و بررسي
۳. تغيير و دگرگوني
٤. كمون
٥. جرقه
٦. تأييد و اثبات
۷. اجرا

در مرحله‌ي اول، يعني آماده‌سازي ذهن، شما مي‌توانيد ذهن خود را براي داشتن فكر خلاق، آماده كنيد. چگونه؟ باهم مروري به برخي از روش‌هاي اين كار مي‌نماييم:

۱. هميشه جوياي علم باشيد. همه‌ي ما مي‌دانيم كه فرايند يادگيري، فرايندي نيست كه انتها داشته باشد. خيلي خوب است كه رويارويي با هر موقعيتي را فرصتي جديد براي يادگيري بدانيد .سعي كنيد از لحظه لحظه‌هاي زندگيتان چيزهاي بيش‌تري بياموزيد.

۲. زياد بخوانيد، همه چيز بخوانيد. خيلي از خلاقيت‌ها و نوآوري‌ها در اصل نتيجه‌ي تركيب مفاهيم علوم مختلفند. يعني دانسته‌هاي شما از علوم مختلف دست به دست هم مي‌دهند و ايده‌هاي جديد، خلق مي‌كنند. شما هم مي‌توانيد به خواندن

كتاب‌ها، مجله‌ها و مقاله‌هايي با موضوع‌هاي مختلف، زمينه‌هاي خلاقيت را در خود به‌وجود آوريد.

۳. مطالبي را كه مي‌خوانيد دسته‌بندي كنيد. به‌هم ريختگي ذهني يكي از مشكل‌هاي رايجي است كه هنگام بروز ايده‌هاي جديد به‌وجود مي‌آيند. بعضي وقت‌ها ممكن است يك چيزهايي يادتان بيايد، ولي ندانيد كه آن‌ها را كي خوانده‌ايد و موضوعشان چه بوده است. اين چيزها نمي‌توانند كمك چنداني به خلاقيت شما بكنند. با دسته‌بندي مطالعات خود، اين مشكل را حل كنيد.

٤. زماني را هم براي تبادل نظر با ديگران بگذاريد. گاهي وقت‌ها در جمع دوستان هستيد و باهم صحبت مي‌كنيد. بعد يكي از دوستان يك چيزي مي‌گويد كه باعث مي‌شود به فكر فرو برويد يا ياد چيزي بيفتيد. اين مسأله بسيار خوب است. ممكن است راهي به سمت خلاقيت پيدا كنيد. خيلي‌ها هستند كه حتا بدون اين‌كه بدانند شما كه هستيد و به چه فكر مي‌كنيد، سؤالاتي را مطرح مي‌كنند كه به شما درايجاد نگرش‌هاي جديد بسيار كمك مي‌كند.

۵. مجامع و جلساتي برويد كه به رشته‌ي كاري شما مربوطند .در اين جلسات فرصت ذهن‌انگيزي با كساني را داريد كه تا حدودي مثل شما فكر مي‌كنند .مي‌توانيد بفهميد كه آن‌ها چه‌گونه مسائل را حل مي‌كنند. اين‌جور مواقع معمولا به بينش‌هاي جديدي مي‌رسيد. در هر رشته و تخصصي ممكن است راه‌كارهاي زيادي براي حل يك مسأله يا مشكل وجود داشته باشد، كه مسلما همه‌ی آن‌ها را نمي‌دانيد. اين جلسات براي آگاهي شما از ديگر راه‌كارها بسيار مفيد است.

٦. به كشورهاي ديگر سفر كنيد .مطالعه‌ي فرهنگ كشورهاي مختلف و سفركردن به آن‌ها فرصت‌هاي باورنكردني‌اي به شما مي‌دهد. سفركردن، شما را از محدوديت‌هاي فكري آزاد مي‌كند. بسياري از موانعي كه سر راه خلاقيت قرار دارد، از فرهنگ و آداب و رسوم ناشي مي‌شود. سفركنيد و فرهنگ كشورهاي مختلف را ببينيد. ديدتان نسبت به فرهنگ خودتان باز مي‌شود و درباره‌ي آن بيش‌تر و درست‌تر فكر مي‌كنيد.

۷. مهارت‌هاي شنيداري خود را بالا ببريد. با درست گوش كردن به حرف‌هاي ديگران

مخصوصا افراد مسن‌تر و باتجربه‌تر، چيزهاي زيادي ياد مي‌گيريد. براي اين‌كار اول بايد ياد بگيريد بهتر گوش بدهيد و دوم ياد بگيريد چه‌گونه بگوييد كه به شما بهتر گوش بدهند. يعني توجه شنونده را به خود جلب كنيد .شنوندگان خوب، ويژگي‌هاي خاصي دارند. ببينيد چند تا از اين ويژگي‌ها را در خودتان سراغ داريد:

- خود را جاي طرف مقابل بگذاريد. خوب گوش بدهيد. بفهميد كه منظورش چيست و چه مي‌خواهد بگويد.
- بگذاريد مخاطب شما بداند كه مي‌خواهيد مسأله موجود را به شكل رضايت‌بخشي حل كنيد.
- سعي كنيد احساس طرف مقابل را درك كنيد. با تمام وجود گوش بدهيد.
- هيچ‌كس صددرصد بي‌اشتباه نيست. سعي كنيد از گفته‌هاي طرف مقابل چيزهاي درست را پيدا كنيد.
- ميل سرزنش كردن طرف مقابل را در خود سركوب كنيد. سعي كنيد احترام متقابل ميان شما از بين نرود.
- رفتار خصمانه و انتقادي يا تدافعي نداشته باشيد. بگذاريد طرف مقابل بداند شما مايليد به حرف‌هاي او گوش كنيد.
- براي اطلاع بيش‌تر از افكار و احساسات طرف مقابل، از او سؤال كنيد.
- با پيام‌هاي غير كلامي به طرف مقابل بفهمانيد كه به حرف‌هايش داريد خوب گوش مي‌كنيد. مثلا ارتباط چشمي را حفظ كنيد.
- اگر خشمگين هستيد، از بحث و مشاجره بپرهيزيد. در اين‌حال سعي كنيد فقط موضوع اصلي را دنبال كنيد.
- سريع قضاوت نكنيد.
- جمله‌هاي طرف مقابل را تكميل و يا اصلاح نكنيد.